

Mensenrechten (CRPD) en ambulante dwang (nu mogelijk gemaakt door de WvGGZ)

Philippe Delespaul

Virtueel FACT Congres 2020 -- Lifesize, 24 september 2020

CRPD -- Convention for the Rights of People with a Disability (2006) het 'handicaptenverdrag' van de VN (NL-2016)

- mensen met een beperking hebben dezelfde rechten als niet beperkte mensen (nl. rechten vastgelegd in de universele rechten van de mens)
- **en... ze hebben zelfs meer 'rechten'** (specifieke conventies)
  - niet enkel het recht op zorg (**intentie**), maar vooral...
  - een **gelijke gelegenheid om te participeren (effect/outcome)**,
    - niet beperkt/voorwaardelijk door de beperking
    - staat boven lokale wetgeving (universeel)
    - en dit als een maatschappelijke verantwoordelijkheid (overheden committeren zich en zijn verwijtbaar als ze wetgeving/richtlijnen hebben (bijv. WvGGZ) die dit bemoeilijkt)

beginselen

- gelijkheid
- toegankelijkheid
- participatie
- inclusie
- menselijke waardigheid
- autonomie/handelingsbevoegdheid
- (specifieke aandacht vrouwen en meisjes)

beginselen

- gelijkheid
- toegankelijkheid
- participatie
- inclusie
- menselijke waardigheid
- autonomie/handelingsbevoegdheid
- (specifieke aandacht vrouwen en meisjes)

Wat met psychisch lijden? – wonen – werken – auto rijden – justitie

Bottom line: wat doet ertoe (in het licht van CRPD)?

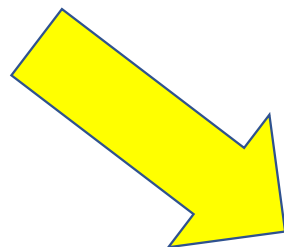
- (wetenschappelijke) **evidentie** (bijv. grotere kans op gevaar) **doet er** (in principe) **niet toe**
- **potentiële maatschappelijk risico doet er niet** (echt) **toe**
  - In een rechtsstaat managen we maatschappelijke risico's op basis van het strafrecht
  - en dat betekent dat we reageren, niet anticiperen
  - anders handelen, ondermijnt de rechtstaat (nl. dan worden onschuldigen vervolgd)
- CRPD zegt dat er voor gehandicapten (ook 'van het hoofd') **geen uitzondering is**
- dus,... **dwang** (omdat iemand gehandicapt is) **is niet toegestaan**

Wat doe je met 'ernstig/onbegrepen' gedrag?

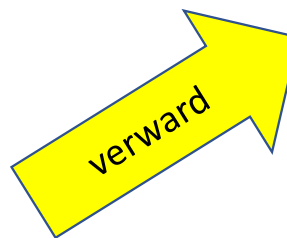
WvGGZ

**bestwil
behandelwet**

**ernstig
gevaar**

BOPZ

**behandel
wet**

WvGGZ

krankzinnigen
wet

**beschermende
drempel
noodzaak
van opname**

**verlaagde
drempel
minst
restrictieve**

...dat het aantal beschikkingen in april stijgt van 2381 naar 3223.

Volgens VWS is deze maand "waarschijnlijk het meest representatief". (April 2020 – VWS)

"waarschijnlijk het meest representatief". (April 2020 – VWS)

**steeds vaker vinden we geen alternatief
(met de rug tegen de muur)**

21 SEP 2020
'Ons systeem leidt tot meer escalatie en agressie'
We weten in Nederland veel meer mensen op met psychiatrische problemen dan elders in Europa', zegt Philippe Delespaul, hoogleraar Innovatie in de Geestelijke Gezondheidszorg aan de Universiteit van Maastricht. 'We hebben blijkbaar veel eerder het gevoel met de rug tegen de muur te staan dan onze buitenlandse collega's.'

<https://www.zorgwelzijn.nl/ons-systeem-leidt-tot-meer-escalatie-en-agressie/>

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST
DOLHUYS MANIFEST

NEDERLANDSE GGZ SEPREERVRIJ!

*Nederlandse GGZ ~~separeervrij!~~
dwang*
*of over onze moeite met moeilijke mensen
en de toekomst van het Dolhuys Manifest*

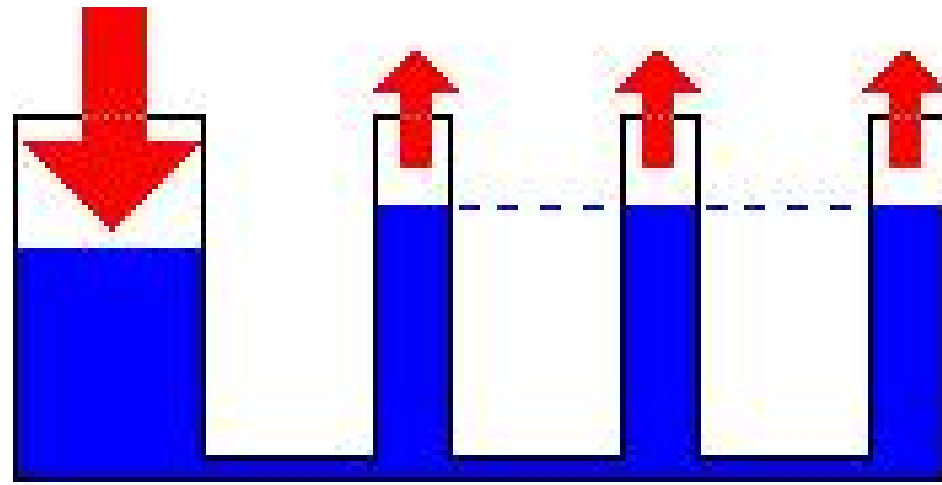

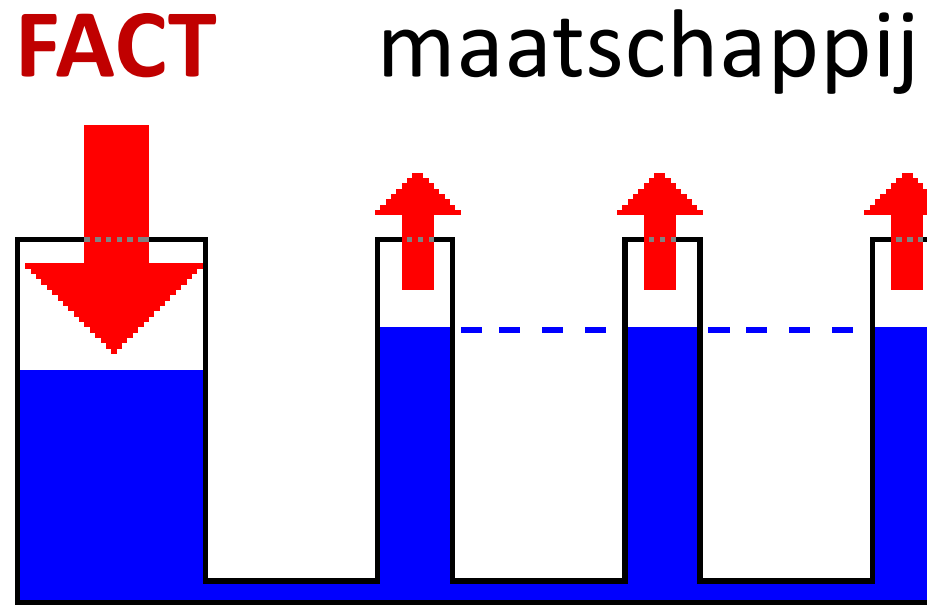
verbonden vaten van mensen met moeilijk gedrag (over collega's zijn)

kliniek

FACT

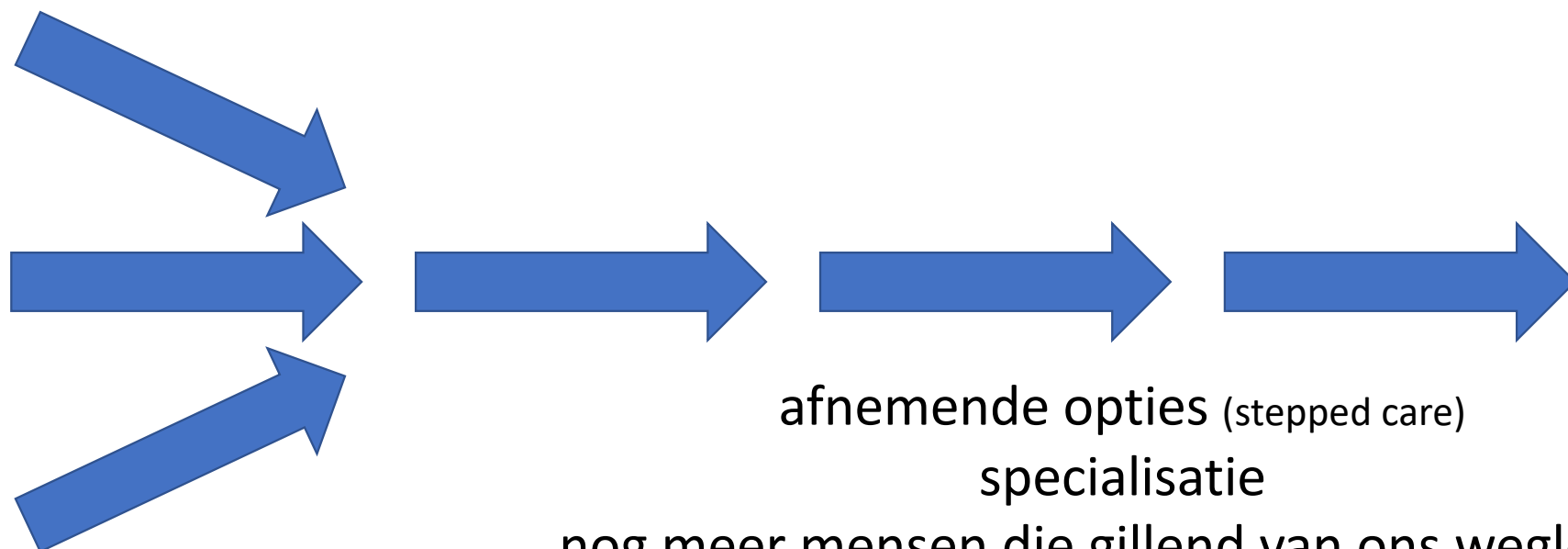
verbonden vaten van mensen met moeilijk gedrag (over regionale verantwoordelijkheid nemen)

optimale hulpverlening:
niet
het beperken van opties
door betere coördinatie
maar
het uitbreiden van opties
door het ontsluiten van mogelijkheden

specialist: seriële zorg (keten)

mythe: **aanpakken** als oplossing voor verwaarlozing

nog meer mensen die gillend van ons weglopen
vaker 'met de rug tegen de muur'-gevoel

**wie bedden heeft
gebruikt ze**

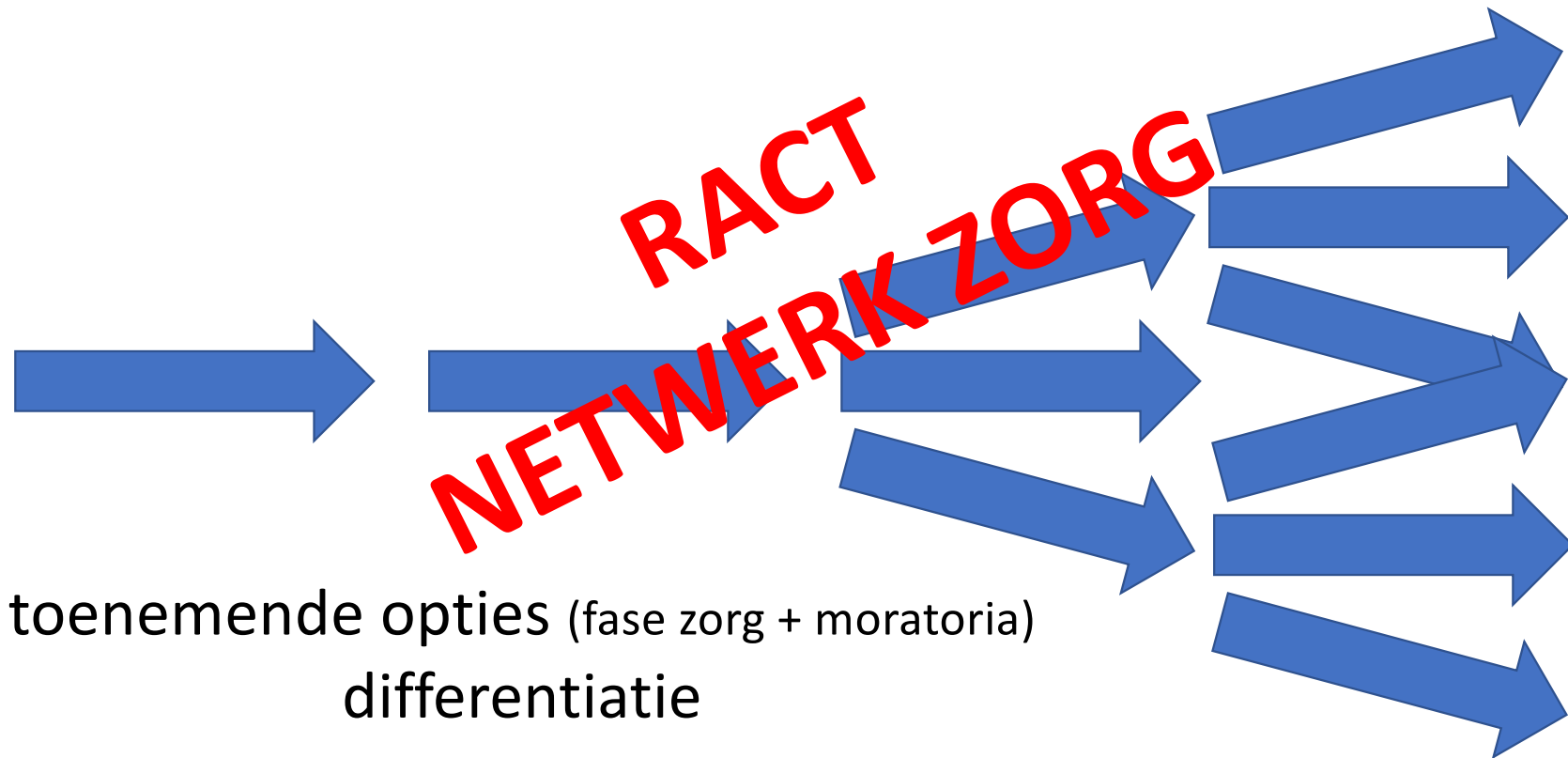
**wie dwang ter beschikking heeft
gebruikt dwang**

(onderhandelen om geen dwang te moeten inzetten is ook dwang:
met het 'mes op de tafel')

**we denken
geen alternatieven te hebben
(ultimum remedium/met de rug tegen de muur)**

**maar zonder bedden/dwang
worden we pas creatief**

generalist: parallele, integrale zorg (netwerk)

uitdaging CRPD

**geen dwang
gebruiken**

**niet
verwaarlozen**
(verantwoordelijkheid opnemen)

open brief
tegen
Oviedo Protocol

<http://edf-feph.org/newsroom/news/open-letter-council-europes-committee-ministers-and-committee-bioethics-regarding>

ph.delespaul@maastrichtuniversity.nl

p.delespaul@mondriaan.eu

www.denieuweggz.nl

www.samenbeter.org

